

Esbo stads koncerndirektiv

Innehåll

1.	Syfte och mål med koncerndirektivet.....	3
2.	Vilka berörs av direktivet?	3
3.	Koncernstyrning och koncernledning.....	4
4.	Uppdrag som representant och medlemskap i styrelser	4
5.	Inhämtande av ägarens åsikt före beslutsfattandet och dottersammanslutningarnas informationsplikt	5
6.	Planering av ekonomi och verksamhet	6
7.	Finansiering.....	6
8.	Koncernövervakning.....	7
9.	Koncernrapportering.....	7
10.	Kommunikation och offentlighetsprinciper	8
11.	Förtroendevaldas rätt att få upplysningar.....	8
12.	Stödtjänster	8
12.1.	Personalpolitik.....	9
12.2.	Upphandling	9
12.3.	Försäkringar	9
13.	Andra gemensamma verksamhetsprinciper och policydokument.....	10

1. Syfte och mål med koncerndirektivet

Genom ett gemensamt direktiv för Esbokoncernen säkerställs ett högklassigt genomförande av Esbo stads strategi och ägarpolitik och möjliggörs en effektiv utveckling av Esbokoncernens struktur. I koncerndirektivet fastställs de förfaringsätt enligt vilka ägarstyrningen sker så att innehaven sköts ändamålsenligt, pålitligt och effektivt med syftet att trygga Esbokoncernens fördel som helhet.

Med koncernen avses Esbo stad som modersammanslutning och dess dottersammanslutningar, där staden ensam eller tillsammans med andra av koncernens sammanslutningar har i bokföringslagen avsedd bestämmande inflytande. Med dottersammanslutningar jämfställs också stiftelser där staden har inflytande.

Handlingssätten enligt koncerndirektivet främjas och strävas efter också i alla andra sammanslutningar i vars förvaltning staden medverkar (stiftelser, samkommuner, intressesammanslutningar och föreningar) oberoende av sammanslutningens form eller stadens ägarandel.

Koncerndirektivet stöder förutsättningarna för Esbokoncernens ledning och ägarstyrning så att koncernen leds och styrs enligt enhetliga styrnings- och verksamhetsprinciper. Målet med koncerndirektivet är Esbokoncernens transparens, öppenhet och jämlikhet samt en högklassig informationsförmedling mellan staden och sammanslutningarna.

Närmare praktiska anvisningar finns i anvisningen om en god förvaltnings- och ledningspraxis för Esbokoncernen.

2. Vilka berörs av direktivet?

Koncerndirektivet gäller Esbo stad och dess dottersammanslutningar, förtroendevalda och tjänsteinnehavare, om något annat inte följer av lagstiftning, bolagsordning, stadgor eller aktieägaravtal. Koncerndirektivet gäller i tillämpliga delar även samkommuner och intressesammanslutningar.

Koncerndirektivet behandlas i dottersammanslutningarnas bolagsstämmor och styrelser eller, om sammanslutningens form är någon annan än ett aktiebolag, i motsvarande organ. Sammanslutningen förbinder sig att följa koncerndirektivet och beaktar det i sitt beslutsfattande och sin verksamhet.

En dottersammanslutning som är moderbolag i en underkoncern ska se till att koncerndirektivet följs även i dess dottersammanslutningar. Koncerndirektivet preciserar, men ändrar inte, den rättsliga ställningen eller det ansvar som sammanslutningarnas styrelser och verkställande direktörer har. Koncernstyrningen får inte användas på ett sådant sätt att ett beslut eller en åtgärd av en sammanslutning kan medföra otillbörlig fördel för en annan ägare till sammanslutningen eller någon annan på bekostnad av sammanslutningen eller en annan ägare till sammanslutningen eller skada för bolaget (likställighetsprincip).

3. Koncernstyrning och koncernledning

Till koncernledningen hör stadsstyrelsen och dess koncernsektion, stadsdirektören, sektordirektörerna, finansieringsdirektören och affärsdirektören. Koncernledningen svarar för genomförandet av ägarpolitiken och ordnandet av koncernövervakningen.

Stadsstyrelsens, stadsstyrelsens koncernsektions, närings- och konkurrenskraftssektions samt stadsdirektörens och övrigas befogenheter fastställs i instruktionerna eller förvaltningsstadgan. Stadgorna finns tillgängliga på Esbo stads webbplats: esbo.fi > [Stadgesamling](#)

Fullmäktige fastställer ägarpolitiken samt godkänner målen för verksamhet och ekonomi för de viktigaste koncernsammanslutningarna i budgeten eller genom ett separat beslut för hela koncernen. Om uppnåendet av målen rapporteras det som en del av uppföljningssystemet.

Stadsstyrelsens koncernsektion sköter enligt fullmäktiges och stadsstyrelsens riktlinjer uppgifterna med anknytning till koncernstyrningen, om de inte delegerats till stadsdirektören, sektordirektörerna eller affärsdirektören.

Stadsdirektören bistås av en koncernstyrningsgrupp som finns vid koncernstaben. Dessutom har det för varje sammanslutning i enlighet med befogenheterna utsetts en ansvarig instans som i staden ansvarar för styrning, beredning och samarbete i fråga om sammanslutningen. I fråga om finansieringen sköts ärenden som gäller sammanslutningarna centraliserat i koncernstaben. Det förs en förteckning över de ansvariga instanserna för sammanslutningarna i staden.

Koncernstyrningen är förutseende och beredningen genomförs och beslutsförslagen upprättas på ett högklassigt och enhetligt sätt. Alla beslut som gäller koncernen fattas antingen som beslut av tjänsteinnehavare eller av förtroendevalda i enlighet med instruktionerna (fr.o.m. 1.6.2017 förvaltningsstadgan). Besluten upprättas i ärendehanteringssystemet och avtalen införs i avtalsregistret.

4. Uppdrag som representant och medlemskap i styrelser

Stadsstyrelsens koncernsektion samt stadsdirektören, sektordirektörerna och affärsdirektören förordnar i enlighet med sina befogenheter representanterna till bolagsstämmor eller motsvarande möten samt ger dem anvisningar för mötena. I anvisningarna anges stadens representanter till sammanslutningens förvaltningsorgan och representanten ges direktiv om stadens ståndpunkt i de ärenden som behandlas.

Till sammanslutningarnas styrelser eller motsvarande organ utses personer med sådan kompetens som sammanslutningens verksamhet och uppdragets kravnivå förutsätter. I styrelsernas sammansättning ska tillräcklig sakkunskap om ekonomin och affärsverksamheten beaktas. Styrelsemedlemmarnas erfarenhet och kompetens kompletterar varandra på ett ändamålsenligt sätt som främjar stadens fördel. Styrelsemedlemmarna främjar de mål som fullmäktige satt upp och handlar enligt dem i sammanslutningarnas förvaltningsorgan.

Till sammanslutningarnas styrelser kan det utses sakkunniga utanför Esbokoncernen när det är ändamålsenligt med tanke på koncernens fördel som helhet.

ESBO STADS KONCERN DIREKTIV 2016

Styrelsemedlemmarna får i regel inte stå i direkt chefs-medarbetarförhållande i sina arbets- eller tjänsteuppgifter. När utnämningar bereds beaktas också hur många styrelseplatser personerna har för tillfället eller planeras att ha samt hur krävande uppdragen är.

Om personer som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staden verkar som styrelsemedlemmar eller verkställande direktörer fästs det särskild vikt vid att rollerna i sammanslutningarna och som stadens anställda inte blandas ihop vid ägarstyrningen. Stadens anställda får inte ge ägarens förhandsåsikt till ett bolag i vars styrelse de ingår.

Samarbetet mellan stadens koncernledning, den ansvariga instansen för ägarstyrningen och styrelsemedlemmarna är interaktivt och aktivt. Styrelsemedlemmar kan kallas till koncernsektionens sammanträden för att höras när koncernsektionen behandlar ärenden som gäller de sammanslutningar de representerar. Den ansvariga instansen som utsetts för sammanslutningen sköter kontakterna med styrelsemedlemmarna.

Sammanslutningarnas ledning ska följa koncernledningens anvisningar och handla enligt Esbos strategi samt de mål som satts upp för sammanslutningarna. De är skyldiga att sköta om den kompetens i ekonomi och affärsverksamhet som styrelsearbetet förutsätter och delta i utbildningar som staden ordnar om temat.

5. Inhämtande av ägarens åsikt före beslutsfattandet och dottersammanslutningarnas informationsplikt

Dottersammanslutningar ska redan under beredningen inhämta ägarens, det vill säga Esbo stads förhandsåsikt när de ska fatta beslut i ett betydande ärende. Ordföranden för dottersammanslutningens styrelse eller någon annan i motsvarande ställning är skyldig att inhämta ägarens åsikt. Ordföranden för dottersammanslutningens styrelse eller någon annan i motsvarande ställning är skyldig att se till att ägarens förhandsåsikt har inhämtats och att den införs i protokollet för respektive möte.

Inhämtande av ägarens förhandsåsikt förändrar inte den rättsliga ställningen och ansvaret för dottersammanslutningens ledning. Bolagets styrelse och operativa ledning ansvarar alltid för sina beslut.

Förhandsåsikten ges beroende på ärendet av stadsstyrelsens koncernsektion, stadsdirektören, finansieringsdirektören, utvecklingsdirektören för koncernstyrningen, sektordirektörerna eller av affärsdirektören.

Beslutet om förhandsåsikten bereds av utvecklingsdirektören för koncernstyrningen eller den ansvariga instansen för sammanslutningen och det ska inhämtas åtminstone i följande ärenden:

- betydande utvidgning av affärsverksamheten eller betydande investering
- ändring av bolagets verksamhetsidé
- försäljning av egendomen, affärsverksamheten eller en betydande del av den
- ändring av bolagsordningen eller motsvarande handling
- aktieemission eller någon annan ändring av kapitalstrukturen
- betydande upplåning eller ställande av säkerhet för egen eller annans skuld; borgen som staden ställt betraktas som en förhandsåsikt om upplåning
- fusion, delning, konkurs, försättande i likvidation eller motsvarande bolagsarrangemang

- bildande av ett dotterbolag och delägarskap i ett annat bolag
- ingående av ett betydande avtal eller motsvarande som inom Esbokoncernen leder till uppkomsten av betydande ansvar
- betydande personalpolitiska ärenden
- val av verkställande direktör och vd-avtal
- beslut som betydligt inverkar på bolagets eller sammanslutningens resultat eller riskprofil
- väsentliga ändringar av beräkningsprinciperna
- överlämnande av sammanslutningens egendom till konkurs eller likvidation eller ansökan om saneringsförfarande
- andra ärenden av vikt för bolaget och/eller huvudägaren.

6. Planering av ekonomi och verksamhet

Koncernledningens representanter för årligen mål- och budgetdiskussioner med ledningen för de viktigaste sammanslutningarna. I diskussionerna fastställs mål för verksamhet och ekonomi för sammanslutningarna. Koncernstaben och koncernstyrningsgruppen ser till att sammanslutningarna är medvetna om anvisningarna och utgångspunkterna för beredningen av stadens budget och beaktar dessa i sina egna budgetförslag. Sammanslutningarna ska också se till att deras beredning är samordnad med stadens tidtabell.

De koncernsammanslutningar som är beroende av stadens köpta tjänster och understöd ska förutse stadens målläge och ekonomiska situation i planeringen av sin verksamhet och ekonomi. De viktigaste koncernsammanslutningarnas investerings- och finansieringsplaner bereds i samarbete med koncernledningen. Dottersammanslutningarnas finansiering genomförs i samarbete med koncernstaben.

Sammanslutningarnas ledning och styrelser ska vid planering av investeringar och affärsmodeller se till att nödvändiga förhandskalkyler och alternativanalyser har gjorts för att ägaren ska ha tillräckliga uppgifter för att kunna ge sin åsikt före beslutsfattandet.

7. Finansiering

Koncernstabens finansieringsgrupp ger dottersammanslutningarna anvisningar och rekommendationer om finansieringslösningar som ska iakttas i koncernen. Stadsstyrelsen godkänner finansieringsprinciperna, i vilka det ingår närmare anvisningar om dottersammanslutningars finansieringslösningar.

De huvudsakliga finansieringsprinciperna är:

- koncernens dottersammanslutningar ska i regel koncentrera sin penningrörelse till stadens koncernkonto
- dottersammanslutningarna förhandlar om upplåning med koncernstabens finansieringsgrupp
- koncernstabens finansieringsgrupp svarar för konkurrensutsättningarna av lån för alla dottersammanslutningar
- staden kan bevilja dottersammanslutningar borgen vars villkor stadsfullmäktige godkänner i samband med beslutet om borgen

- dottersammanslutningarna förhandlar om sin placeringsverksamhet med koncernstabens finansieringsgrupp

8. Koncernövervakning

För koncernövervakningen svarar koncernledningen, som bistås av den interna revisionen samt stadens riskhanteringsexperter.

Med koncernövervakning avses uppföljning, analysering och rapportering av sammanslutningarnas resultat och ekonomiska ställning. I koncernövervakningen följs särskilt hur sammanslutningarna når de mål som satts upp för dem och att koncerndirektivet iakttas. Dessutom följs hur riskhanteringen och den interna kontrollen fungerar.

I Esbokoncernens dottersammanslutningar ansvarar styrelserna och verkställande direktörerna eller motsvarande för ordnandet av den interna kontrollen och riskhanteringen. Sammanslutningens styrelse ser till att verksamhetsprinciperna för intern kontroll och riskhantering har fastställts i sammanslutningen. Dottersammanslutningarna ska kartlägga riskerna för sin verksamhet och sina mål och planera hur de kan hanteras. Styrelsen ska regelbundet utvärdera resultaten av sammanslutningens interna kontroll och riskhantering.

Sammanslutningens ansvariga person eller en person som denne förordnat har rätt att närvara vid dottersammanslutningarnas och andra betydande sammanslutningars styrelsemöten. Om detta ska man avtala med styrelseordförandena.

Staden och den interna revisionen har rätt att granska dottersammanslutningens verksamhet i den omfattning de önskar. Stadsdirektören har rätt att bestämma att intern revision utförs i en sammanslutning, om stadens ägarpolitiska fördel kräver detta. Sammanslutningen ska ge nödvändiga uppgifter för revisionen och bistå vid inhämtandet av dem.

9. Koncernrapportering

Verkställande direktören eller motsvarande svarar för att sammanslutningens bokföring har upprättats enligt lag och finansförvaltningen har ordnats på ett tillförlitligt sätt. Sammanslutningens styrelse svarar för övervakningen av skötseln av dessa uppgifter.

Koncernledningen och koncernstyrningsgruppen ska hållas uppdaterade om de viktigaste saker som gäller koncernsammanslutningarnas ekonomi och verksamhet. Koncernsektionen följer koncernsammanslutningarnas verksamhet och ekonomi med hjälp av rapporter och redogörelser som sammanslutningarna gett.

Koncernsammanslutningarna tillställer modersammanslutningen uppgifter för koncernrapporten, bokslutet, verksamhetsberättelsen och budgeten i enlighet med den tidtabell och de anvisningar som modersammanslutningen bestämt. I koncernrapporterna rapporterar sammanslutningarna om utvecklingen av sin verksamhet och ekonomi, riskerna förknippade med dem samt uppnåendet av målen och framtidsutsikterna i enlighet med de anvisningar som getts. Om sammanslutningens ekonomi och verksamhet inte motsvarar den förväntade utvecklingen, ska sammanslutningen på begäran ge in ytterligare utredningar. Affärshemligheterna behandlas på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I fråga om bokslutet har dottersammanslutningarna en räkenskapsperiod som motsvarar ett kalenderår, om det inte finns särskilda skäl att avvika från det. Esbo stad behöver av koncernsammanslutningarna avsevärt noggrannare specifikationer för bokslutet än vad den gällande bokföringslagen förutsätter.

Sammanslutningarnas möteskallelser och andra officiella handlingar ska lämnas in till Esbo stads registratur.

10. Kommunikation och offentlighetsprinciper

Enligt kommunallagen ska staden informera kommuninvånarna, de som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar om kommunens verksamhet. Informationsplikten gäller också Esbokoncernen och sammanslutningarna ska informera om sin verksamhet i tillräcklig omfattning.

För informationen om sammanslutningar svarar på sammanslutningens vägnar styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande och på stadens vägnar stadsdirektören eller den som denne förordnat. Sammanslutningens information svara mot de mål och handlingsätt som koncernen fastställt. Vid information och utlämnande av uppgifter i ärenden som gäller sammanslutningar ska hänsyn tas till stadens allmänna informationsprinciper samt offentlighets- och sekretessbestämmelserna. De strategiskt viktigaste dottersammanslutningarna upprättar ett offentligt sammandrag av styrelsens beslut.

Sammanslutningarna är skyldiga att informera koncernledningen innan ett ärende som anses vara betydligt blir offentligt.

11. Förtroendevaldas rätt att få upplysningar

Stadens förtroendevalda har rätt att få information från stadens tjänstemän så som det fastställs i kommunallagen och rätten till information gäller även den information och de dokument från dottersammanslutningar som staden förfogar över, om inte annat följer av sekretessbestämmelserna.

Dottersammanslutningar måste ge sådan information om sin verksamhet som inte medför olägenheter för sammanslutningarna eller deras intressentgrupper. Uppnåendet av budgetmålen och uppgifter om bokslutet rapporteras till förtroendeorganen. Begäran om information som gäller dottersammanslutningar framställs till utvecklingsdirektören för koncernstyrningen.

12. Stödtjänster

När sammanslutningarna upphandlar stödtjänster ska de ta reda på vilka tjänster staden erbjuder och om det är möjligt att ansluta sig till de tjänsteavtal som staden konkurrensutsatt. Stödtjänster är bland annat lokal- och fastighetstjänster, ekonomiförvaltningstjänster, dataadministrationstjänster, personalförvaltningstjänster samt andra förvaltningstjänster.

Staden erbjuder sina dottersammanslutningar interna stödtjänster när resurserna och verksamheten gör det möjligt, om staden anser att gemensam användning ger nytta för Esbokoncernen. Staden kan också konkurrensutsätta stödtjänster för dottersammanslutningar och då är dottersammanslutningarna skyldiga att anlita dem.

I Esbokoncernen iakttas en enhetlig revisionsse och staden svarar för konkurrensutsättningen av revisionen av dottersammanslutningarna tillsammans med revisionsnämnden. Till revisor i en dottersammanslutning ska Esbo stads revisionsammanslutning väljas.

12.1. Personalpolitik

De olika sammanslutningarna i koncernen ska i tillämpliga delar följa modersammanslutningens personalpolitiska principer. Vid anställning av ny personal ska dottersammanslutningarna ta hänsyn till behoven av intern överföring av personal i koncernen.

- Stadens dottersammanslutningar är ansvarsfulla arbetsgivare som har en god ledningspraxis och har hand om personalens arbetshälsa.
- Dottersammanslutningarna hör till en arbetsgivarorganisation och tillämpar det kollektivavtal som bestäms enligt deras organisering.
- I fråga om personalens anställningstrygghet är målet att anställningarnas kontinuitet tryggas för fast anställda i situationer där det finns lagstadgade grunder för permittering eller uppsägning av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker. I de situationer där målet för anställningarnas kontinuitet inte kan uppnås kan sammanslutningarnas personal söka lediga uppgifter inom staden.

12.2. Upphandling

När stadens koncernsammanslutningar utför upphandlingar ska de syfta till ett slutresultat som är fördelaktigast med tanke på koncernen. Vid upphandling utförd av Esbo stad, dess affärsverk och upphandlande enheter som hör till stadskoncernen iakttas utöver lagen om offentlig upphandling jämte kompletterande bestämmelser, kommunallagen och förvaltningslagen, Esbo stads ekonomistadga, upphandlingsstadga, allmänna anvisning för intern kontroll samt upphandlingsanvisning. Tyngdpunkterna för upphandling vilka fastställs varje fullmäktigeperiod binder också koncernsammanslutningarna.

Sammanslutningarna ska vid upphandling utreda om de kan ansluta sig till avtal som staden konkurrensutsatt.

Styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande ska också övervaka att dottersammanslutningen följer bestämmelserna och anvisningarna om bekämpning av grå ekonomi och att tillbörlig information ges till myndigheterna.

12.3. Försäkringar

Dottersammanslutningarna ska följa stadens försäkringspolitik i tillämpliga delar. Likartad verksamhet försäkras enhetligt oberoende av om verksamheten har ordnats i baskommunen, ett affärsverk eller en stadsägd sammanslutning.

Esbo stad och samkommunerna arbetspensionsförsäkrar sin personal i pensionsanstalten Keva. Även stadens dottersammanslutningar ska, när vissa lagstadgade förutsättningar uppfylls, ansluta sig som medlemssamfund till Keva och försäkra sina anställda i Keva.

13. Andra gemensamma verksamhetsprinciper och policydokument

I Esbokoncernen har det godkänts flera gemensamma verksamhetsprinciper och policydokument, som sammanslutningarna ska följa i tillämpliga delar. De mest centrala av dessa är:

- Riskhanteringspolicy för Esbo stadskoncern (stadsstyrelsen 29.9.2014)
- Grunder för intern kontroll och riskhantering i Esbo stadskoncern (fullmäktige 18.11.2013)
- Esbo stads försäkringspolicy (stadsstyrelsen 20.6.2016)
- Esbokoncernens budgetdirektiv
- Esbos direktiv om koncernrapportering
- Esbos direktiv om koncernbokslut
- Anvisning om god förvaltnings- och ledningspraxis i Esbokoncernen
- Tyngdpunkter för upphandling (stadsdirektören 24.4.2013)
- Principer för helhetsarkitektur
- Principer för finansiering
- Allmänna anvisningar för intern kontroll (stadsstyrelsen 21.6.2010)
- Informationssäkerhetspolicy (stadsstyrelsen 8.2.2016)

Närmare information om tillämpning lämnas av stadens ansvariga person för respektive delområde eller av koncernstyrningsgruppen.